

Halk bankası ve halk sandıklarının sermayeleri hakkında kanun lâiyhası ve muvakkat encümen mazbatası (1/925)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı : 6/4614

28 - XII - 1937

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Halk bankası ve halk sandıklarının sermayesi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetininin 27 - XII - 1937 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
C. Bayar

Esbabı mucibe

Madde 1 : Halk bankası hakkındaki kanunun 2 nci maddesi bir milyon liralık Hazine iştiraki hakkında hüküm koymuştur. Yine aynı kanunun 19 ncu maddesi bu iştirakin Hazine portföyünde mevcut bir miktar şirket eshamının satışı ile teminini derpiş etmiştir. Evvelece bu eshamın borsa kanalı ile piyasada satışa çıkarılmasına teşebbüs edilmiş ise de bu teşebbüsler fiatlerin sukutuna sebebiyet verdiğinden bilâhare satışlardan sarfımazar edilmiştir. Esasen bu eshamın likidasyonu, temin edilmek istenilen mebalığın ancak nisfı derecesine tekabül edeceğinden nasıl olsa başka menabie müracaat lüzumu da mevcuttur.

Büyük Millet Meclisinde bulunan küçük sanatlar kanununun kabulü halinde Halk bankasının tesisi de kesbi müstaceliyet edecektir. Bu itibarla İktisad vekâleti Hazine iştiraklerinin bir an evvel teminini istemektedir.

Bu iştirakin Hazine için zararı mucib olmaksızın derhal temini ise portföyde mevcut istikrarı dahil tahvillerinin satışı ile mümkündür. Madde kanuniye bu maksadla yazılmıştır.

Madde 2 : Halk sandıklarının sermayelerine Halk bankasının iştirakini temin etmek suretile ilk tesis masraflarını karşılamak üzere Hazinece 200 000 liralık bir yardım yapılması muvafık olacağından bu yardımın ierası ve bu paranın yine Hazinece mevcut tahvillerinin satışı suretile temini ile İktisad vekâleti emrine bir bankaya tevdi maksadile madde kanuniye hazırlanmıştır.

Madde 3 : 2284 numaralı kanunun derpiş ettiği iki nevi teşekkül vardır. Bunlardan birisi Halk bankası, diğeri de Halk sandıklarıdır. Halk sandıkları Halk bankasının tayin edeceği yerlerde İktisad vekilliğinin müsaadesile teşkil olunur. Halk bankası ancak Halk sandıklarına kredi açabilir. Kanun Halk sandıklarının sermayesinin nama muharrer hisse senedine ayrıldığını millî teşekküllerle İktisad vekâletinin kabul edeceği hakikî ve hükûmî şahısların bu sandıkların sermayesine iştirak edebileceklerini zikrettikten sonra Halk sandıklarının sermayelerinin takviyesi için her sene devam edecek ve resmî menabiden alacak iştirak hisselerinin ayrı bir kanunla tesbit edileceğini ilâve ediyor.

Halk sandıklarının ifa edecekleri hizmet idarei hususiyelerle belediyeleri çok yakından alâkadar ettiğinden bu sandıkların sermayelerinin takviyesi için mezkûr müessesatı resmîye bütçelerinden her sene bütçelerinin % i nisbetinde tediyat suretile yardım yapılması muvafık olacağı mütealea kılınmış ve bu maksadla ilişik kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

Muvakkat encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 1/935

Karar No. 2

12 - 1 - 1938

Yüksek Reisliğe

Halk bankası ve Halk sandıklarının sermayesi hakkında Maliye vekilliğine hazırlanıp Başvekkâletin 28 - XI - 1937 tarihli ve 6/4614 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan ve Meclisin geçen celsesinde ittihaz ettiği kararla Muvakkat encümenimize tevdi edilen kanun lâyihası, İktisad vekili Bay Şakir Kesebir hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu:

2284 numaralı kanun mucibince tesis ve teşkil edilecek Halk bankası sermayesine Hazine iştirakinin nereden ve ne suretle temin edileceğini, Halk sandıklarının ilk tesislerinde sermayelerine bu bankanın ne miktarda yardım edeceğini ve Halk sandıklarına iştirak edecek resmî men-

baları gösteren lâyiha maddeleri için Hükûmetin mucib sebebler mazbatasında gösterilen mülâhazalar encümenimizce müsib ve muvafık görülmek üzere Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat En. Reisi	M. M.	Kâtib
Muş	Burdur	Balıkesir
Ş. Ataman	H. Onaran	
Eskişehir	Samsun	Urfa
E. Sazak	A. Tunalı	B. Günay
Çorum	Gazi Anteb	İçel
İ. K. Alpars	R. Güres	E. İnankur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Halk bankası ve Halk sandıklarının sermayeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Halk bankası tesisi hakkındaki 2284 numaralı kanunun 2 nci maddesinde zikredilen Hazine iştiraki, Hazineye mevcut tahvillerin satışı ile temin edilir.

MADDE 2 — Halk sandıklarının ilk tesislerinde sermayelerine iştirak etmek üzere Hazineye birinci maddede gösterilen şekilde temin edilecek 200 000 lira İktisad vekâleti emrine bir bankaya tevdi olunur. Bu para ile alınacak Halk sandıkları hisse senedleri Halk bankasına maledilir.

MADDE 3 — 2284 sayılı kanunun tesisini derpiş ettiği Halk sandıklarına resmî menabiden alınacak iştirak hisseleri vilâyet idarei hususiyeleri ile belediyelerin her sene bütçelerinde meclisi umumî ve belediye meclisleri tarafından

tesbit olunacak miktarla karşlanır.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Dahiliye ve İktisad vekilleri me-murdur.

27 - XII - 1937

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
U. Bayar	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya		F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve Zr. V. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	Ş. Kesebir
S. İ. M. V.		G. İ. V.
Dr. H. Alataş		Rana Tarhan